

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoCsp/6/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118206937
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8118206937.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jany Jančíkovej v sporovej veci žalobkyne: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D., zastúpenej JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, Námestie SNP 7, 091 01 Stropkov, IČO: 35510722, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s., Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, zastúpenému: ČERNEJOVÁ & HRBEK, s.r.o., advokátska kancelária, Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, IČO: 35 857 513, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 15Csp/119/2018-68 zo 16.6.2022, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 210,- eur s prísl. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Určil, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 84 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že v prejednávanej veci žalobkyňa uplatnila voči žalovanému právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.683,15 eur ako rozdiel medzi sumou 6.186,70 eur, ktorú žalovanému v splátkach uhradila, a poskytnutými finančnými prostriedkami v celkovej výške 3.503,55 eur, a to s poukazom na to, že podľa rozsudku vydaného v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15C/16/2016 je úverová zmluva bezúročná a bez poplatkov pre absenciu obligatórnych náležitostí v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Tieto skutočnosti žalovaný nerozpochyboval a voči nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia sa bránil iba námietkami premlčania, a to jednak uplynutím 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby a tiež tým, že nárok žalobkyne podlieha z prevažnej časti premlčaniu aj pre uplynutie 3-ročnej objektívnej premlčacej doby vzhľadom na to, že za 3 roky pred podaním žaloby žalobkyňa uhradila v splátkach sumu 210,- eur.

3. Námietku uplynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, napriek presvedčivej argumentácii žalovaného, súd neuznal, nakoľko podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/29/2021 „Pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktorá je bezúročná a bez poplatkov je podstatná skutočná vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve.“ Tento moment pritom súdy v zmysle rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove /podľa ktorej „Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby ho vedel aj správne aplikovať.“ (rozsudok KS PO sp. zn. 20Co/3/2020, a obdobne rozsudok KS PO sp. zn. 20Co/1/2019, aj sp. zn. 7Co/112/2019, a mnohé ďalšie), pri nedostatku iných zistení, odvíjajú až od času konzultácie spotrebiteľa ohľadom skutočností týkajúcich sa zmluvy s advokátom, resp. so združením na ochranu občana spotrebiteľa. Z vykonaného

dokazovania pritom v tomto smere vyplynulo len to, že žalobkyňa svoje tvrdenia o bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru prvýkrát uplatnila (a teda už aj poznala) až v písomnom vyjadrení k žalobe v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 15C/16/2016 zo dňa 9.6.2016, čo je menej ako dva roky pred podaním tejto žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia, a keďže žalovaný netvrdil a ani nepreukázal žiadne také osobitné skutočnosti, ktoré by svedčili o tom, že žalobkyňa mala vedomosť o bezdôvodnom obohatení už predtým, subjektívna 2-ročná premlčacia doba pre podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 OZ podľa vyššie uvedenej rozhodovacej praxe zachovaná bola.

4. Za čiastočne dôvodnú však súd v danom prípade uznal námietku uplynutia objektívnej 3-ročnej premlčacej doby na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia plynúcej odo dňa, kedy k nemu došlo. Subjektívna premlčacia doba práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia totiž môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, keďže podľa ustanovenia § 107 ods. 2 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčuje (bez ohľadu na vedomosť oprávneného o bezdôvodnom obohatení) najneskôr po troch rokoch, resp. v prípade bezdôvodného obohatenia získaného úmyselne, najneskôr po 10 rokoch odo dňa, keď k nemu došlo. Žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by mali svedčiť o úmysle žalovaného bezdôvodne sa na úkor žalobkyne obohatiť (o vedomostnej aj vôľovej zložke jeho úmyslu - viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/238/2017 - teda že minimálne v zmysle nepriameho úmyslu nepochybne vedel, že svojim konaním môže spôsobiť vznik bezdôvodného obohatenia, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzrozmeneý, čiže následok priamo nechcel, ale bol uzrozmeneý s tým, že nastane), okrem poukazu na profesionálne postavenie žalovaného (viď bod 19. tohto odôvodnenia), však žalobca nijako netvrdil (a teda ani nepreukázal), a ani súd, v medziach stranami vymedzeného predmetu konania a nimi prednesených skutkových tvrdení a predložených príloh, nezistil. V súvislosti s absenciou vyššie uvedených skutočností svedčiacich o nepriamom úmysle pritom súd subsidiárne poukazuje najmä na výklad zavinenia v odbornom komentári k Trestnému zákonu, podľa ktorého zavinenie je vybudované na dvoch zložkách, a to vedomostnej a vôľovej, pričom tento komentár (okrem potreby zistenia vedomostnej zložky) uvádza, že: „Pri nepriamom úmysle páchatel priamo nechcel spôsobom uvedeným v ... zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, súčasne je však uzrozmeneý s tým, že takéto porušenie alebo ohrozenie nastane.“ (in: Samaš, O., Stiffel, H., Toman, P., Trestný zákon. Stručný komentár. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s. 44). Tieto skutočnosti, tak ako je uvedené vyššie, však v konaní zistené neboli (žalobkyňa tvrdila len to, že žalovaný o bezdôvodnom obohatení vedieť mohol a mal, čo sú však predpoklady zavinenia, resp. zodpovednosti z nedbanlivosti). Súd preto pri posúdení uplatnenej námietky premlčania vychádzal zo všeobecnej 3-ročnej objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá plynie odo dňa, keď k nemu malo dôjsť. Podľa nespochybných tvrdení žalovaného pritom všetky plnenia, z ktorých malo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu, okrem sumy 210,- eur, mu žalobkyňa uhradila viac ako 3 roky pred podaním žaloby, a keďže v konaní (tak ako je to uvedené v bode 18. a 19. tohto odôvodnenia) nebolo zistené a preukázané, že by sa žalovaný v súvislosti s prijatím plnení na základe úverovej zmluvy od žalobkyne nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov (istiny) obohatil úmyselne, a nebol tak zákonný dôvod na aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby, právo na vydanie plnenia zo súm prevyšujúcich 210,- eur uhradených viac ako 3 roky pred podaním žaloby tak bolo premlčané. Preto súd žalobkyňu bezdôvodné obohatenie uplatnené nad túto sumu v zmysle ustanovenia § 100 ods. 1 OZ priznať nemohol a žalovaného zaviazal len na zaplatenie jeho časti v sume 210,- eur s príslušenstvom a prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

5. Pokiaľ ide o tvrdenia žalobkyne o tom, že rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/238/2017 bolo údajne prekonané rozhodnutím NS SR sp. zn. 7Cdo/268/2021 odkazujúcim na rozhodnutie Súdneho dvora EU C-485/19, tak súd poukazuje na to, že SD EU v uvedenom rozhodnutí (v prípadoch v ňom vymedzených) nevylúčil 3-ročnú premlčaciu lehotu vo všeobecnosti, ale len jej aplikáciu za určitých okolností, a to zo začiatkom odo dňa keď došlo k bezdôvodnému obohateniu predtým, než sa skončí platnosť zmluvy. SD EU totiž v uvedenom rozhodnutí v bode 59. uviedol, že „pokiaľ ide o stanovenú dĺžku skúmanej premlčacej lehoty, ktorá je v tomto prípade tri roky, Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ je táto lehota stanovená a vopred známa, zdá sa, že lehota v takomto rozsahu je v zásade dostatočná na to, aby dotknutému spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy, takže táto dĺžka sama osebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity.“ SD EÚ pritom podľa bodu 63. v predpokladoch uvedeného rozhodnutia vychádzal z toho (zo situácie), že „zmluvy o úvere, akou je zmluva, o akú ide vo veci samej, sa vo všeobecnosti plnia počas dlhého obdobia, a preto, ak je udalosťou, na základe ktorej začína plynúť trojročná premlčacia lehota, akákoľvek platba uskutočnená

dlužníkom, čo musí overiť vnútroštátny súd, nemožno vylúčiť, že prinajmenšom pre časť uskutočnených platieb môže dôjsť k uplynutiu premlčacej lehoty ešte predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, takže takýto režim premlčania môže spotrebiteľom systematicky odopierať možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami.“ Ako vyplýva z bodu 66. tohto rozhodnutia, vzhľadom na tieto úvahy SD EU formuloval záver, že: „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“). V nadväznosti na to NS SR v rozhodnutí 7Cdo/268/2021 bez ďalšieho odôvodnenia uviedol, že „Vzhľadom na to, že podľa rozsudku Súdneho dvora EU C - 485/19 zásada efektivity bráni vnútroštátnej úprave objektívnej trojročnej premlčacej lehoty, je nevyhnutné na tento typ nárokov subsidiárne uplatňovať 10 ročnú objektívnu premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia (a to bez skúmania zavinenia).“ Podľa názoru procesného súdu teda uvedený rozsudok Súdneho dvora EÚ, tak ako je to uvedené už vyššie, nevyklúčil 3-ročnú premlčaciu lehotu, resp. nebráni vnútroštátnej právnej úprave objektívnej 3-ročnej premlčacej lehoty pre žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených vo všeobecnosti, ale len takej vnútroštátnej právnej, podľa ktorej 3-ročná premlčacia lehota začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu v prípadoch, ak je udalosťou, na základe ktorej začína plynúť, akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, čo musí overiť vnútroštátny súd.

6. O takúto situáciu však v prejednávanej príhode nejde, keďže v danom prípade udalosťou, na základe ktorej v zmysle ustanovenia § 107 ods. 2 OZ začala plynúť premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia (pozostávajúceho zo súm uhradených žalobkyňou nad rámec jej poskytnutých peňažných prostriedkov), nie je akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom (žalobkyňou) predtým, než sa skončila platnosť zmluvy (nešlo o platby na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky počas trvania platnosti zmluvy), ale (vo vzťahu bezdôvodnému obohateniu) len úhrada tej platby resp. tých platieb, ktoré uskutočnil žalobca až nad rámec istiny (po uhradení istiny, ktorú mal žalovanému vrátiť), a ku ktorým došlo navyše až po zosplatnení (skončení platnosti úverovej zmluvy a používania úverovej karty). Inými slovami, žalobkyňa sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia iba z platieb nad rámec istiny, ku ktorým došlo (a premlčacia doba na ich vydanie začala plynúť) až v období po skončení platnosti zmluvy (ukončenej vypovedaním zo dňa 6.2.2013). Všetky tieto čiastky, okrem sumy 210,- eur, pritom žalobkyňa, podľa nespochybnených tvrdení žalovaného, uhradila viac ako 3 roky pred podaním žaloby, a v súvislosti s tým navyše aj platnosť zmluvy sa skončila viac ako 3 roky pred podaním žaloby, keď podľa výpisu z pôžičkovej karty predloženého žalovaným v tomto konaní (č.l. 23) nebolo žalobkyňou najneskôr od 23.4.2015 umožnené žiadne ďalšie čerpanie a používanie kreditnej karty, a bolo na nej poznamenané vyhlásenie okamžitej splatnosti (a podľa č.l. 56 z pripojeného spisu vo veci 15C/16/2016 bolo žalobkyňou listom zo dňa 6.2.2013 oznámené vypovedanie zmluvy a vyhlásenie predčasnej splatnosti dlžného zostatku). Nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatneného v tomto konaní tak v zmysle rozhodnutia SD EU C-485/19 nebol ohrozený tým (čo podľa bodu 63. tohto rozsudku musí overiť vnútroštátny súd), že by udalosťou, na základe ktorej začína plynúť trojročná premlčacia lehota, bola akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom, a že by k uplynutiu premlčacej lehoty malo dôjsť ešte predtým, než sa skončila platnosť zmluvy, a išlo tak o režim premlčania, ktorý by spotrebiteľom systematicky odopierať možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami.“

7. Na základe uvedeného, v dôsledku uplynutia objektívnej 3-ročnej premlčacej doby na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia plynúcej od úhrady splátok, mohol tak súd žalobe vyhovieť len v časti o zaplatenie sumy 210,- eur uhradenej menej ako 3 roky pred podaním žaloby spolu s príslušným úrokom z omeškania, a v ostatnej časti o vydanie bezdôvodného obohatenia na základe súm zaplatených nad istinu po skončení platnosti zmluvy viac ako 3 roky pred podaním žaloby pre premlčanie, ako aj v časti neoprávnene uplatneného obdobia nároku na úroky z omeškania, zamietol.

8. Úroky z omeškania spojené s vydaním bezdôvodného obohatenia si totiž žalobkyňa uplatnila už odo dňa 11.4.2017, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok vydaný v konaní na tunajšom súde pod

sp. zn. 15C/16/2016, ktorým bola zamietnutá žaloba právneho nástupcu žalovaného voči žalobkyni o zaplatenie 4.357,82 eur s poukazom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Nakoľko však čas splnenia dlhu na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je ustanovený právnym predpisom, a nebol určený ani v rozhodnutí súdu, na ktoré poukázala žalobkyňa, a súčasne žalovaného o jeho vydanie osobitne nepožiadala, v zmysle ustanovenia § 563 OZ bol žalovaný povinný vydať žalobkyni toto bezdôvodné obohatenie nasledujúceho dňa po doručení žalobnej žiadosti (žaloby - doručenej mu kompletne 14.8.2018), až od ďalšieho dňa je v omeškaní s plnením tohto peňažného dlhu, a preto od toho dňa je povinný platiť žalobkyni z priznanej dlžnej sumy aj úroky z omeškania. Súd preto žalobkyni priznal sumu bezdôvodného obohatenia vo výške 210,- eur spolu so zákonnými úrokmi z omeškania v zmysle ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády SR za čas po jeho splatnosti vo výške o osem percentuálnych bodov vyššej, než bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania tak, ako je uvedené výrokovej časti tohto rozsudku, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

9. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 2 CSP so zreteľom na čiastočný úspech sporových strán v tomto konaní.

10. Proti rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie žalobkyňa, okrem výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené a navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

11. Poukázala na to, že konanie subjektu, ktorý dlhodobo a opakovane poskytuje spotrebiteľské úvery na základe vadných zmlúv sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohacovaniu sa tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so spotrebiteľským právom. Doba, počas ktorej žalovaný poskytuje úvery a ich množstvo, vylučuje inú možnosť ako tú, že žalovaný sa na úkor spotrebiteľov obohacuje úmyselne a nejde o náhodné jednorazové nedbanlivostné zlyhanie. Je vylúčené, aby žalovaný ako profesionál v poskytovaní úverov prijímal platby nad spotrebiteľovi poskytnutú sumu pri neplatných alebo bezúročných úveroch dobromyseľne.

12. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že je to sám veriteľ, kto pripravuje úverové zmluvy nespĺňajúce zákonné kritériá. V predmetnej úverovej zmluve chýbajú údaje o ročnej úrokovej sadzbe a RPMN, teda najzákladnejšie informácie umožňujúce klientovi porovnávať výhodnosť ponúkaného úveru. Neuvedenie zákonom požadovaných náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere má za následok bezúročnosť a bezpoplatnosť úveru. Žalovaný ako odborník na finančnom trhu musel o týchto skutočnostiach a o ich následkoch vedieť a musel byť s tým uzrozumený.

13. Podstata aplikácie 10-ročnej premlčacej doby spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia vadnej zmluvy tento úmysel nemusel mať. V každom prípade prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Obchodník – profesionál vedel, že mu bola platba vyplatená v rozpore so zákonom a napriek tomu si platbu ponechal. O tom, že zo strany žalovaného išlo celkom o úmysel bezdôvodne sa na úkor žalobkyne obohatiť, svedčí okrem samotného prijímania platieb nad rámec poskytnutej istiny aj žaloba žalovaného doručená na Okresný súd Prešov 21.1.2016, kde konanie bolo vedené pod sp.zn. 15C/16/2016, keď si od žalobkyne uplatňoval zaplatenie sumy 4.357,82 eur s prísl. Na tieto finančné prostriedky nemal nárok a skúšal, či sa v súdnom konaní bude spotrebiteľka brániť a poukáže na nedostatky v spotrebiteľskej zmluve.

14. Závažnosť neuvedenia RPMN a ročnej úrokovej sadzby v úverovej zmluve je možné prirovnať k prípadu, kedy by pracovná zmluva neobsahovala povinné náležitosti, najmä druh práce, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce, mzdové podmienky, pracovný čas a podobne. Popísané konanie žalovaného preto nemožno hodnotiť inak, ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech.

15. V tejto súvislosti treba poukázať na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C-776/19 až C-782/19 z 10.6.2021, vo veci C-485/19 z 22.4.2021 a v spojených veciach C-698/18

až C-699/18 z 9.7.2020, z ktorých možno vyvodíť aplikáciu 10-ročnej premlčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia v prípadoch obdobnej povahy ako je prejednávaná vec.

16. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

17. So zreteľom na obsah odvolania žalobkyne, v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, a preto výrok, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené, ktorý odvolaním žalobkyne napadnutý nebol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

18. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalobkyne je dôvodné, pretože nie sú podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu rozsudku, nakoľko tento bol vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a navyše je aj nepreskúmateľný, pričom nepreskúmateľnosť tohto rozhodnutia dosahuje intenzitu nesprávneho procesného postupu znemožňujúceho strane (v danom prípade žalobkyne), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nemožno napraviť v odvolacom konaní.

19. Podľa § 451 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. (ďalej len „OZ“) bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

20. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

21. Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

22. Podľa § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

23. Podľa § 107 ods. 2 OZ najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

24. Podľa § 563 OZ - ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

25. V prejednáwanej veci bolo nepochybne preukázané, že 24.11.2005 uzavrela žalobkyňa so žalovaným žiadosť o vydanie a používanie pôžičkovej karty Triangel, na základe ktorej jej bol poskytnutý úverový rámec vo výške 896,24 eur a poskytnuté finančné prostriedky sa zaviazala splácať formou pravidelných mesačných splátok vo výške 29,87 eur. Túto kartu užívala od uzavretia úverovej zmluvy do roku 2012 a v tomto období vyčerpala finančné prostriedky v celkovej sume 3.503,55 eur a za obdobie od decembra 2005 do novembra 2015 žalovanému uhradila sumu 6.186,70 eur.

26. Žalovaný bol neúspešný v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 15C/16/2016, v ktorom sa žalovaný v procesnom postavení žalobcu a následne jeho právny nástupca spoločnosť Intrum Justitia Slovakia s.r.o. domáhali zaplatenia voči žalobkyne v procesnom postavení žalovanej sumy 4.357,82 eur, nakoľko súd v tomto inom konaní zistil, že predmetný úver treba považovať za bezúčinný a bezplatný.

27. Z napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nie je možné zistiť, ako sa súd vysporiadal s tvrdením žalobkyne, že v prejednáwanej veci treba aplikovať 10-ročnú premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je v súčasnosti predmetom konania, nakoľko ide o bezdôvodné obohatenie získané úmyselne. Tento úmysel možno vyvodíť z absencie základných náležitostí úverovej zmluvy, najmä údajov o úrokoch a RPMN, ktoré sú stanovené zákonom, pričom táto absencia bola

v konečnom dôsledku dôvodom pre zamietnutie žaloby o zaplatenie sumy 4.357,82 eur v konaní pod sp.zn. 15C/16/2016 a kvalifikáciu tohto úveru ako bezúročný a bezpoplatný.

28. V tomto smere treba prisvedčiť odvolacej argumentácii žalobkyne spočívajúcej v tom, že minimálne v rovine nepriameho úmyslu žalovaný ako banka, ktorá poskytuje permanentne úvery, bol uzročený s tým, že predmetná úverová zmluva nemá náležitosti predpísané zákonom o spotrebiteľských úveroch, o čom sa v konečnom dôsledku presvedčil práve v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 15C/16/2016.

29. Treba tiež konštatovať, že pôvodné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/238/2017, ktoré spochybňovalo a limitovalo možnosti uplatnenia 10-ročnej premlčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia pri získaní tohto obohatenia úmyselne, bolo prekonané aktuálnym rozhodnutím najvyššieho súdu sp.zn. 7Cdo/268/2021, ktoré nadväzuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-485/19.

30. Z tohto rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že vzhľadom na to, že podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-485/19 zásada efektivity bráni vnútroštátnej úprave objektívnej 3-ročnej premlčacej lehoty, je nevyhnutné na tento typ nárokov subsidiárne uplatňovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia (a to bez skúmania zavinenia).

31. Možno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že rozsudok Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-485/19 nevyklúčil aplikáciu 3-ročnej objektívnej premlčacej lehoty s tým, že podľa názoru Súdneho dvora Európskej únie zásada efektivity pri výklade smerníc Rady 93/13 EHS a Európskeho parlamentu a Rady 2008/48 ES nebráni vnútroštátnej právnej úprave objektívnej 3-ročnej premlčacej lehoty pre žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených vo všeobecnosti, ale len takej vnútroštátnej úprave, podľa ktorej 3-ročná premlčacia lehota začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu v prípadoch, ak je udalosťou, na základe ktorej začína plynúť akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom pre tým, než sa skončí platnosť zmluvy, čo musí overiť vnútroštátny súd.

32. V prejednávanvej veci je však podstatou problému aplikácia ustanovenia § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že v zásade sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za 3 roky, avšak ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

33. Touto okolnosťou sa však súd prvej inštancie náležite nezaoberal, pretože svoju pozornosť koncentroval na bod 63. rozsudku Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-485/19, z ktorého vyplýva vo vzťahu k prejednávanvej veci, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatneného v tomto konaní nebol ohrozený tým, že by udalosťou, na základe ktorej začína plynúť 3-ročná premlčacia lehota, bola akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom a že by k uplynutiu premlčacej lehoty malo dôjsť ešte pred tým, než sa skončila platnosť zmluvy a išlo tak o režim premlčania, ktorý by spotrebiteľom systematicky odopieral možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami.

34. Žalobkyňa v tomto konaní však poukazovala na to, že žalovaný ako dodávateľ, ktorý dlhodobo v rámci profesionálnej činnosti sa zaoberá poskytovaním úverov, bol si nepochybne v rovine minimálne nepriameho úmyslu vedomý toho, že zmluva, ktorá je predmetom tohto konania, ktorú pripravil a ktorú so žalobkyňou uzavrel, nemá náležitosti v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch, čo vedie nielen k záveru o bezúročnosti a bezpoplatnosti úveru, ale aj k záveru o tom, že toto bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne, teda pri plnom vedomí následkov, ktoré spôsobuje absencia základných náležitostí úverovej zmluvy spotrebiteľského úveru podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch.

35. Za týchto okolností nie je náležité skúmanie aplikácie 3-ročnej premlčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia v prejednávanvej veci, ale koncentrovanie sa na to, že výsledky doposiaľ vykonaného dokazovania naznačujú, že ide o bezdôvodné obohatenie získané žalovaným úmyselne.

36. Takéto nazeranie (ktoré však súd prvej inštancie zatiaľ vo veci neaplikoval) je v konečnom dôsledku v súlade s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/268/2021 a v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-485/19, z ktorého nepochybne vyplýva, že Čl. 2 písm. b), Čl. 6 ods. 1

a Čl. 7 ods. 1 Smernice 93/13, ako aj zásady ekvivalencie, efektivity a právnej istoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia súdnemu výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého žaloba o vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve, uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, podlieha 3-ročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa úplného splnenia tejto zmluvy, ak sa predpokladá bez potreby overenia, že k tomuto dátumu spotrebiteľ musel vedieť o nekalom charaktere predmetnej zmluvnej podmienky alebo keď pre podobné žaloby založené na určitých vnútroštátnych právnych predpisoch, táto lehota začína plynúť až od okamihu určenia právneho dôvodu týchto žalôb súdom.

37. Napokon treba zdôrazniť, že z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-485/19 z 22.4.2021 nepochybne vyplýva, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere, na základe nekalých podmienok v zmysle Smernice Rady 93/13 EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/ EHS sa vzťahuje 3-ročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

38. V tomto smere nemôže obstať argumentácia súdu prvej inštancie uvedená v napadnutom rozsudku, že nešlo o platby na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky počas trvania platnosti zmluvy, pretože rozhodnutie C-485/19 sa vzťahuje aj na úvery, ktoré sú konštruované v podmienkach, ktoré sú v rozpore s požiadavkami Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, pričom je nepochybné, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá je predmetom tohto konania, nespĺňala tieto požiadavky, ktoré boli transponované do Zákona o spotrebiteľských úveroch, platného v čase vzniku úverového vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným. Preto je aplikácia tohto rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (C-485/19) aj v predmetnej veci namieste, a to v zmysle vylúčenia možnosti aplikovania 3-ročnej premlčacej lehoty na predmetné vydanie bezdôvodného obohatenia za predpokladu, že sa zistí možnosť aplikácie § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka v otázke premlčania. Ako bolo vyššie naznačené, súd prvej inštancie sa takýmito úvahami nezaoberal, a preto jeho rozhodnutie je treba považovať za predčasné, vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a v tomto zmysle nepreskúmateľné, pretože nereagoval na základné argumenty uplatnené žalobkyňou v tomto konaní z pohľadu aplikácie 10-ročnej premlčacej lehoty na vydanie tohto bezdôvodného obohatenia.

39. V tejto súvislosti treba zdôrazniť aj na body 65. a 66. odôvodnenia rozsudku Súdneho dvora C-485/19, z ktorého vyplýva adekvátnosť aplikácie 10-ročnej premlčacej lehoty vo veciach takej povahy, akou je aj prejednávaná vec.

40. Preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP).

41. V ďalšom konaní bude súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a bude sa zaoberať aplikáciou 10-ročnej premlčacej lehoty na vydanie predmetného bezdôvodného obohatenia uvedenej v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom vyhodnotí argumentáciu žalobkyne uplatnenú v tomto konaní týkajúcu sa úmyselného konania žalovaného ako dodávateľa úverov v úverových zmluvách, pokiaľ v úverových zmluvách (a to najmä v úverovej zmluve týkajúcej sa žalobkyne, ktorá je predmetom tohto konania) neuviedol základné náležitosti požadované zákonom o spotrebiteľských úveroch v zmysle vyššie uvedeného. Súd prvej inštancie sa bude zaoberať taktiež aktuálne platným rozhodnutím najvyššieho súdu 7Cdo/268/2021, ktoré sa aplikáciou 10-ročnej premlčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia taktiež zaoberá. Až po takto doplnenom dokazovaní a právnych úvahách bude možné vo veci zákonne rozhodnúť.

42. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj trovách tohto odvolacieho konania.

43. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).